

Enköpingsåns vattenråd

Årsberättelse för 2022 års verksamhet

Stadgar för Enköpingsåns Vattenråd

Vision

Att främja ett socialt-, ekonomisk- och miljömässigt hållbar förvaltning av vattenmiljöerna i Enköpingsåns avrinningsområde bidrar till en konkurrenskraftig livsmedelsproduktion.

§ 1. MÅL

Enköpingsåns vattenråd utgör en frivillig sammanslutning av kommuner, representanter för de areella näringarna (brukare och ägare), markavvattningsföretag och övriga, vilka är beroende av, eller engagerade i, vård och nyttjande av vattenförekomsterna inom verksamhetsområdet.

Figur 1. Vy över Enköpingsån. I bildens övre del ses Enköpings tätort.

Målbild: För vad och för vem ska rådet vara till för?

Målet med vattenrådet för Enköpingsåns vattenråd ska i första hand vara att öka samverkan mellan olika intressenter inom avrinningsområdet, öka kunskapen om vattenvård, genomföra olika typer av vattendragsvandringar, öka antalet medlemmar i rådet.

Följande är viktiga nyckelbegrepp:

- Samverkansorgan som binder ihop stat – region – kommun med lokala markägare och andra intressenter inom avrinningsområdet.
- Hjälpa/stötta andra med vattenvårdsarbete.
- Lära av varandra.
- Övertyga andra – exempelvis trafikverket.
- Kunskapshöjande insatser – Seminarier/Fältvandringar/vattendragsvandringar.
- Rådgivning om vattenvård (Greppa Näringen, Skogsskötsel, dagvattenhantering, enskilda avlopp, arv, tillsyn miljö, hästgårdar).
- Fortsätta med Lokala åtgärdsplaner, men öka insatserna på markvårdsområdet.
- Ta in intressanta forskare som får berätta om vattenkvalitet, markvård med mera.

Hur får vi med alla olika intressen i rådet så att de också känner att de får ut något av samverkan. Så här långt har ju diskussionen handlat väldigt mycket om övergödningsfrågan och förlusterna av näringsämnen från åkermark. Men här finns andra utmaningar med vandringshinder för fisk och andra vattenlevande djur, fysiska strukturer i och i anslutning till vatten. Vad gör vi för att nå de? Kanske behöver vi utveckla arbetsgrupper kring olika typer av frågor? Skulle innebära att vi når fler och att vi alla inte behöver arbeta med alla typer av frågor.

Föreningens Ekonomi

Vid årsmötet 2022 beslutade styrelsen om följande medlemsavgift 250 kr företag, 100 kr privatperson, 5000 kr för kommunen.

Vi har inte kommit vidare med att etablera bankkonto så några medlemsavgifter har än så länge inte tagits emot. Därför finns än så länge inte någon budget och heller inget medlemsregister. Som ett första steg behöver vi hitta en kassör för föreningen.

Under 2022 har vi genomfört följande aktiviteter

April: Aspens vandring i Örsundaån

Den stora karpfisken asp genomför sin årliga vandring uppströms i de större vattendragen i jakt på lämpliga lokaler att lägga sin rom på. Sådana miljöer finns i snabbt strömmande/forsande vatten och dit måste fiskarna kunna simma utan att stöta på några dämmen eller andra vandringshinder som hindrar deras framfart. Bra sådana miljöer finns vid Vånsjö, strax uppströms Gällbäckens mynning till Örsundaåns huvudfåra. På lokalen elfiskar Upplandsstiftelsen årligen för att följa utvecklingen av asppopulationen här. På bilden ser vi Cassandra tillsammans med en bjässe till asp (4 kg). Som vuxen är aspen en glupsk rovfisk, till skillnad från andra karpfiskar, likt gäddan.

Bilden ovan visar en bra lek miljö för asp. Under våren i samband med högre vattenflöde och vid rätt temperatur vandrar asparna till denna plats i Vånsjö för att leka. Det färgade vattnet gör det svårt att se fiskarna. Men då och då avslöjar de sig när deras breda rygg skär vattenytan eller om de gör mindre hopp.

Bilden till vänster visar Johan Persson (Upplandsstiftelsen) tillsammans med en fin asp (4 kg). I bakgrunden Gustav Johansson.

Maj: Uppföljning av åtgärder genom sedimentundersökningar i några av de anlagda våtmarkerna.

Under året har vi satt ut sedimentfällor i några av våra anlagda våtmarker. Tanken med fällorna är att vi under ett antal år ska ta reda på hur mycket sediment som samlas på botten av våtmarkerna. Det blir ett mått på hur mycket miljönytta som dessa miljöer kan bidra med när det gäller att samla fosfor. Man får dock inte glömma bort att våtmarksmiljöer är multifunktionella. Samtidigt som de bidrar till minskad övergödning nedströms så bidrar de ju också till biologisk mångfald, vattenfördröjning och sociala/rekreativa värden.

Figur 2. Sedimentundersökning i våtmarken vid Tillinge. Hur mycket sediment samlas egentligen på botten av de anlagda dammarna? Sedimentfällor är anlagda.

Juni: Vattenvårdsförsök hos Petter Ström i Gölja.

I Gölja har Petter Ström, tillsammans med SLU, etablerat en försöksstation för att ta fram kunskap om olika typer av åtgärder och hur de påverkar vattenavrinning och näringsläckage. Försöksfältet handlar om markdränering där man jämför olika bredder (5 och 10 m) mellan dräneringsslangar, dräneringsslangar av olika slag (tegel (gamla rör) och plast) och med och utan inblandning av strukturkalkning. Hur påverkar detta skördeutfall och läckage av näringsämnen? Försöket har pågått i några år och det börjar därför komma in en massa intressanta resultat.

Renovering av dräneringssystemet, minskad bredd mellan dräneringen och strukturkalkning minskar ytavrinningen, ökar infiltrationen av vatten i markprofilen och minskar läckaget av fosfor. Skördeutfallet ökar också med dessa åtgärder medan läckaget av kväve faktiskt ökar.

Besöksmålet är så bra att vattenrådet tycker att vi ska besöka platsen kontinuerligt för att lära mer.

Juni: LEVAträff i Enköping med HaV

Under första dagen visade Enköping kommun upp flertalet åtgärder i fält såsom dagvattenpark, fosfordammar och ett återmeandringsprojekt. Under dag två berättade Enköpings kommun om sitt strategiska vattenarbete som bland annat lett till att man nu anställt den lokala åtgärdssamordnaren efter pilotprojektet som finansierades av Havs- och vattenmyndigheten 2019-2021. Under dag två skedde även samtal om utveckling av nationella stödfunktionen, det informerades om vad vi vet om åtgärdsfinansiering kommande år, Greppa näringen presenterade sitt arbete och Life IP Rich Waters berättade om olika verktyg de håller på att ta fram i projektet och bad om synpunkter för att utveckla det arbetet.

Juli: Brunnby lantbrukardagar

Under dagarna bemannade vi tillsammans med Life IP Rich Waters, Vattenråden runt Mälaren och 4M-kommunerna (Enköping, Västerås, Eskilstuna och Strängnäs) en monter som handlade om avrinningsområden i Mälardalen, utmaningarna i dessa och åtgärder för förbättrad vattenkvalitet.

September: Fältvandring med HS i Ljungbodike. Hur mår din jord? Jordstrukturtest.

I samband med att arbetet med att ta fram Lokal Åtgärdsplan för Ullbro- och Långängsbäcken samt Ljungbodike genomfördes en vattendragsvandring. Hushållningssällskapet genomförde utredningen och resultatet finns sammanställt i en rapport. Utredningen har bland annat resulterat i en karta med

punkter i åkerlandskapet där det finns risk för att erosion sker och dessa punkter är därför aktuella för olika typer av åtgärder beroende på platsen beskaffenhet. De åtgärder som hamnar i planerna är förankrade med markägare. Exempel på åtgärder är våtmark, dikesunderhåll, skyddzoner med mera.

Vattendragsvandring längs med Jungbodike. Hur ser slänten ut? Finns stående vatten på fältet? Hur ser kantzonen ut? Har det samlats så mycket sediment i botten av diket att det är dags att rensa?

25 Oktober: Biotopkartering/uppföljning av dikesunderhåll

Vi genomförde en vattendragsvandring i anslutning till Ullbrobäcken. Vi tittade på den djupt nedskurna ravinen där vattnet strömmar/forsar fram. I fåran finns en hel del död ved men eftersom att landskapet faller så kraftigt här så leder den döda veden inte till några dämningar som skadar uppströms åkermark. Här ska man låta den döda veden ligga i vattendraget där den gör stor nytta för undervattenslivet.

I oktober genomfördes också biotopkartering av vattendragen Enköpingsån, Ullbrobäcken och Långängsbäcken. Tre ganska distinkta och skilda miljöer identifierades. Enköpingsån som uppvisar ett meandrande flöde i ett flakt jordbrukslandskap innan ån rinner igenom staden. En mer vild och naturlig Ullbrobäcken som karakteriseras av ett brant förlopp med strömmande och ibland forsande vatten som omges av en ravinaktig närmiljö. Här återfinns mycket död ved och en besvärande närmiljö. Bäver och utter har konstaterat på sträckan. Här finns också fågeln kungsfiskare. Långängsbäcken rinner sakta genom ett flakt jordbrukslandskap. Markavvattningsföretag är vanligt här och dessa står för att vattnet avrinner effektivt nedströms. Det finns några få dämmen längs sträckan som anlagts av bäver.

Turbiditetsundersökning i samband med högflöde 16 jan.

I samband med höga flöden i vår region så slits lerpartiklar och föroreningar från hårdgjorda ytor med ut till vattenmiljön. Detta leder till att vattenmiljön färgas till en chokladsörja. Detta kan man med fördel åka ut och titta på när det regnar kraftigt. I början av 2023 gjorde Cassandra Telldahl Bjelkelöv, Anders Fällman och Matts Pettersson. De tog en del bilder av vad de såg. Resultatet kan ni skåda till höger. Vi bör sträva efter att genomföra fler sådana besök framöver. Det svåra är timingen. Men samlar vi in lite bilder och sätta de på en karta så kan vi använda materialet i studiesyfte.

2022 års Styrelsemöten

Totalt har vi haft 3 styrelsemöten under 2022. Protokoll finns från dessa möten.

Hemsidan

Mälarens vattenvårdsförbund har tilldelat oss och flera andra vattenråd plats på deras hemsida.

Tryck på bilden nedan så kommer du till Vattenrådets hemsida. Du hittar hemsidan via följande länk

The screenshot shows the website for Mälarens Vattenvårdsförbund. The URL in the browser is <https://www.malaren.org/vattenrad/enkopingsaarnas-vattenrad/>. The page features a navigation menu with links for HEM, MÄLAREN, FÖRBUNDET, VERKSAMHET, PUBLIKATIONER, SJÖGULL, VATTENRÅD, and KONTAKTA OSS. A sidebar menu under 'VATTENRÅD' lists various water districts, with 'Enköpingsåns vattenråd' selected. The main content area is titled 'Enköpingsåns vattenråd' and contains a paragraph describing the district's location and characteristics. Below the text is a map of the district. A search bar is visible at the bottom left of the page content.

https://www.malaren.org/vattenrad/enkopingsaarnas-vattenrad/

MÄLARENS
VATTENVÅRDSFÖRBUND

HEM MÄLAREN FÖRBUNDET VERKSAMHET PUBLIKATIONER SJÖGULL VATTENRÅD KONTAKTA OSS

VATTENRÅD

Enköpingsåns vattenråd

Städgar

Dokument från årsmöten

Hägaåns vattenråd

Råcksta Å vattenråd

Sägås vattenråd

Svartåns vattenråd

Örsundaåns vattenråd

Enköpingsåns vattenråd

Enköpingsån är ett litet avrinningsområde (164 kvadratkilometer) inom Enköpings kommun och utgör en del av Norrströms huvudavrinningsområde. Enköpingsån har sin källa i ett jordbruksdominerat landskap nordväst i kommunen och rinner igenom Enköpings tätort för att slutligen mynna i Svinnegårsviken, Mälaren.

Sök